

ЕЛІЗІЙНІСТЬ ЗНИЖЕНОГО РОЗМОВНОГО МОВЛЕННЯ ЯК ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧА ПРОБЛЕМА (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Ф. ГЕН «ЗАВТРА КАЙФ»)

Стаття присвячена елізійності зниженого розмовного мовлення як перекладознавчої проблеми. Розглянуто питання перекладності французьких елізійованих знижених розмовних одиниць. Проаналізовано способи і прийоми відтворення елізійного, емотивно зарядженого розмовного компоненту французького художнього тексту в українському перекладі.

Ключові слова: *знижене розмовне мовлення, елізійність, переклад, трансформації, компенсація, відтворення.*

Однією з центральних проблем перекладознавства постає питання відтворення соціально маркованої варіативності вихідного розмовного мовлення, яке характеризується наявністю стратифікаційного й ситуативного параметрів. Типовими ознаками такого мовлення є стислість та експресивність. У мовленні зокрема персонажів літературних творів часто спостерігається поява редукованих форм, елізія голосних і приголосних, випадіння не тільки окремих фонем, а й цілих складів, що створює неабиякі труднощі для перекладачів іншомовного художнього дискурсу. Орієнтованість сучасних перекладознавчих студій на розкриття функціональних і структурних аспектів перекладу мовленнєвих одиниць вихідного тексту та недостатня дослідженість перекладознавчого аспекту елізій фонетично-орфографічного характеру визначає **актуальність** вивчення шляхів відтворення елізійно маркованого розмовного компоненту французького художнього дискурсу в українському перекладі.

Мета наукової розвідки полягає у встановленні можливих способів і засобів трансферу елізійно маркованого компоненту французького художнього твору в українському перекладі.

Об'єктом дослідження є елізійовані елементи французького розмовного мовлення, а **предметом** — їх відтворення в українському перекладі французького художнього тексту. **Матеріалом** слугували елізійні елементи мовлення персонажів роману Ф. Ген «Завтра кайф».

Питання присутності явища елізії у розмовному мовленні тісно пов'язане із тенденцією сучасних комунікантів до економії мовних засобів на фонетичному, морфологічному і синтаксичному рівнях. Мовна економія реалізується на мовленнєвому рівні у вигляді лінгвістичної компресії, яка має різні види свого виявлення: вона може бути не лише кількісною (наприклад, фонетична редукція, стягнені форми слів, різні види аббревіації слів та словосполучень), але й якісною (наприклад, різні види асиміляцій, зміна структури речення та інтонації тощо) [3: 184].

Явище мовної і мовленнєвої економії привернуло увагу багатьох лінгвістів. Ще А. Мартіне у своїй ґрунтовній праці «Economie des changements phonétiques», визначає мовну еволюцію загалом як постійне протиріччя між комунікативними потребами людини та її прагненням звести до мінімуму свою розумову та фізичну діяльність [13: 94].

Дещо критично до існуючих досліджень економних явищ і засобів ставиться А. Нелюба, адже у них здебільшого обмежуються одиницями з формальною пропорцією «довге — коротке», «ціле — усичене», ототожнюючи власне економію із економією мовних (чи мовноенергетичних) зусиль. У свою чергу, лінгвіст трактує економію мовною універсальною, відображеною як на рівні конкретних способів і засобів словотворення, тобто експліцитною економією, втіленою у дериватах, твірної основа яких має тотожну семантику і складнішу структуру, так і на рівні словотвірної системи взагалі, або ж імпліцитною економією [6: 63].

А. Нелюба розвиваючи теорію мовної економії, надає їй низку характеристикних ознак: «економія істотно впливає на зміни в розвитку і функціонуванні мови; регулярна лише в деяких мовних аспектах; є властивістю об'єктивно й універсальною, відображенням загальних закономірностей у мові, її ознакою; «економні» механізми і явища закладено в самій природі мови, у мовленні ж можемо економити так, як це уможливило використання мови» [5: 10].

Стрімкий темп сучасного життя, прискорення усіх процесів, пов'язаних із життєдіяльністю сучасної людини, зумовлюють широке використання елізії у мовленні, що дозволяє мовцеві економити свої мовні зусилля. У своїй розвідці ми обмежуємося вивченням елізії як експліцитного, так і імпліцитного способу мовної економії, зокрема у текстовій тканині літературного твору. Явища елізії торкалися у своїх працях дослідники фонетичних особливостей різних мов: Л. Алік [8], П. Бурдуйє [9], Л. Завальнюк [3], Ж.-М. Кальмбака [12], А. Мартіне [13], М. Мілеєва [4], А. Нелюба [5;6], А. Оберг [15], С. Халевіна [7].

Явище елізії відомо з давніх часів. Елізія в лінгвістиці виражається за допомогою усичення звуку (голосного, приголосного) чи складу в слові чи цілій фразі, з метою економії вимовних зусиль комуніканта. Елізія може бути ненавмисною і сприйматися як «невизначна вимова» або як «пропущений звук» в безперервному потоці мовлення [7: 202].

М. Мілеєва наполягає на важливості елізії лише у плані змісту інформації, адже у процесі спілкування явище елізії практично непомітне для слухача, якого цікавить інформація, що повідомляється йому мовцем, а не точність вимови. Тому, можна розглядати цей процес як спосіб економії мовних зусиль з боку мовця, який передає не більше інформації, ніж це необхідно [4: 142].

Перш ніж перейти до зіставного аналізу першотвору з елізією маркованим розмовним мовленням і його перекладу не можемо не зупинитися на розгляді елізієвих явищ у французькому зниженому розмовному дискурсі загалом. Так, Ж.-М. Кальмбака подає досить детальну диференціацію елізій у своїй праці «*Les procédés de transcription de la langue parlée*» [12]: 1) елізія *e* перед приголосною у займенників, присвійних та вказівних прикметників і артиклів: *Moi j'trouve, tu m'préviens, l'dire, Ça t'dirait, c'machin, l'truc*; 2) елізія *e* між приголосними: *c't'intéressant, Va t'présenter, c't'amende*; 3) елізія *i* у займенника *qui* перед голосною: *Y a ceux qu'ont raté l'avion*; 4) елізія *u* у займенника *tu* перед голосною: *Allo, t'es où, là?*

Мова роману «Завтра кайф» характеризується значною кількістю слів і виразів, які використовують у мовленні французька молодь, адже Ф. Ген було всього 19 років, коли книга була опублікована в 2004 р. [11]. Тому не тільки лексика, а й граматика цього художнього тексту має особливості, характерні для молодіжного дискурсу [15: 4].

Лексичне наповнення роману А. Оберг називає «сучасним французьким арго», тоді як Ф. Гаде використовує тут «просторіччя» [15: 5], а М. Ф. Ніанг — «фамільярно-арго-тична мова» [14], а також «сучасна французька мова передмість», послуговуючись номінаціями французької розмовної мови Ж.-П. Гудайє (*français contemporain des cités*) [10] та П. Бурдьє (*français contemporain des banlieues*) [9: 85].

До того ж, поруч із елементами класичного арго, сучасного арго, розмовно-фамільярною лексикою, вульгаризмами, просторіччям та іншомовними запозиченнями (з арабської, англійської, циганської мов), А. Оберг досить дискусійно включає до вокабуляру роману Ф. Ген новотвори за допомогою верлана, усічення, метафори, суфіксів, префіксів, клітиків і редуплікації [15: 5]. Вважаємо, що останні можуть входити до всіх уже названих лексичних груп.

Далі дослідниця перелічує розмовно марковані граматичні явища, виявлені у результаті аналізу твору: відсутність заперечної частки *ne*; надлишковість синтаксису; тенденція до випущення переддієслівних форм та підмета; використання прийменників, прикметників, займенника *on* замість *vous*, займенника *ça* [15: 5]. Чомусь А. Оберг відносить елізію також до граматичних категорій, хоча елізія, на наш погляд, є фонетично-орфографічним явищем або ж категорією уснорозмовної орфографії.

У романі Ф. Ген [11] віднаходимо три види елізії, а саме: 1) елізію *e* у займенників перед приголосною: *J'm'en fous*; 2) елізію *i* у займенника *qui* перед голосною: *plein de Somaliens qu'allaient pas mourir de faim*; 4) елізія *u* у займенника *tu* перед голосною: — *T'es courageuse comme nana, allez, encasse!*

Питання перекладу художнього тексту з елізійними елементами рідко ставало предметом дослідження українських та зарубіжних науковців [2], А. Оберг [15]. Зокрема Є. Дмитрієва заперечує перекладність елізійно маркованих словоформ [2], з чим ми не зовсім погоджуємося.

Зважаючи на очевидні зміни у вимові, елізія, зазвичай, позначається за допомогою апострофа на письмі. Іноді осмислена елізія може використовуватися як стилістичний засіб. «Неправильні» елізії, тобто просторічні, зовсім не наголошують на граматичну некомпетентність журналіста, який пише статтю, а, навпаки, представляють його прагматичність. Завдяки елізійній словоформі у назві статті «*City-t'imagines...*» у газети «*Le Canard enchaîné*» (no. 4634) проглядається іронічне ставлення журналіста до фінансового центру Лондона [8: 790].

Наратив, насичений елізійно маркованими словами, дозволяє Ф. Ген відобразити знижений характер розмовного мовлення персонажів твору, а особливо мовлення автора оповіді — головної героїні роману — п'ятнадцятирічної Дорії, без чого «Завтра кайф» не читався б так легко пересічним молодим франкофоом і не був би близьким до їх переживань.

Найчастіше простежуємо вживання елізійованого особового займенника у ролі підмета *t'* (*tu*) у досліджуваному романі (22 рази): *Là-bas, il suffit que tu aies deux petites excroissances sur la poitrine en guise de seins, que tu saches te taire quand on te le demande, faire cuire du pain et c'est bon, t'es bonne à marier* [11].

У перекладі елізійність цитованого елемента не зберігається, чим зменшується ступінь розмовної зниженості тканини художнього твору і відповідно еквівалентності вихідного та цільового текстів: *У тім краю досить, щоб у тебе були дві торбинки замість*

грудей, щоб ти замовкала, коли тобі наказують, вмiла готувати — і все, ти вже придатна для одруження [1: 15].

Питання відтворення яскраво змістовних французьких розмовних форм на кшталт елізійованих займенників постає проблемою для українського перекладача, оскільки ресурси української розмовної мови не володіють еквівалентом французького аналога. Порівняймо: *Le prince c'était de faire des records de vitesse en voiture en renversant le maximum de piétons possible, t'avais des bonus de points si c'étaient des enfants...* [11]. — *Принцип їхній полягав у тому, щоб поставити швидкісний рекорд на автомобілі, збивши якомога більше пішоходів, та ще й бонуси нараховуються за дітей...* [1: 25].

Домінантною перекладацькою стратегією Л. Кононовича у площині елізійованих одиниць видається нейтралізація фонетично-орфографічного маркування зниженого розмовного компоненту вихідного тексту, що зменшує ступінь адекватної перцепції художнього твору: *Mme Burlaud elle sait des choses sur moi que moi-même je sais pas. Après ça, t'as plus envie de leur parler. C'est de l'arnaque* [11]. — *Їм хочеться, щоб ти розповіла їм усе своє життя, а от вони тобі нічого не кажуть. Пані Бюро знає про мене такі речі, що я й сама їх не знаю. Після цього в тебе вже немає бажання розмовляти з нею. Це ошуканство* [1: 30].

Іноді перекладач вдається до синтаксичних трансформацій, що також не дозволяє зберегти контекстуальну народнорозмовність першотвору: *Le bouquin, s'il te prend l'envie de le lire dans le métro, t'as intérêt à le couvrir de papier kraft, sinon le gros Francis qui lit Le Figaro, tout fier, la bouche ouverte avec un putain d'air supérieur, il risque de bien se foutre de ta gueule* [11]. — *Якщо таку книжку захочеться читати в метро, то треба спершу обгорнути її цупким папером, а то гордовитий гладкий француз, що, роззявивши рота, зі страшенно зверхнім виразом на обличчі читає «Фігаро», ще й кепкувати почне з тебе* [1: 42].

Водночас у епізоді обміну репліками Сари з Гамуді, якого головна героїня зустріла, коли поверталася з дитсадка, перекладач застосовує трансформації на фразовому рівні, що певною мірою допомагає відтворити живу народну мову:

— *T'es vraiment mignonne avec ta petite robe rose, on dirait une fée...*

— *Eh ben toi, t'as des pas belles dents, faut demander à la petite souris reine des dents qu'elle s'occupe de toi...* [11].

— *Tu така маленька в цій сукенці, ну чисто фея...*

— *А в тебе кепські зуби, треба попросити мишку-царицю, щоб вона потурбувалася про тебе...* [1: 77–78].

Часом перекладач, не віднаходячи еквівалентів розмовної елізійності у мові перекладу, застосовує прийоми компенсації на рівні контексту, замінюючи, наприклад, нейтральну лексему «*parle*» розмовною «*балакає*» і цим самим оживлюючи характеристику чудної, нової соціальної працівниці з напівзакритими очима, в якій на носі здоровезні окуляри з грубими шкельцями, мов денця від пляшок, і в товстій рожевій оправі: *En plus, elle parle très lentement avec une voix d'épouvante, le genre de voix que t'imagines en train de dire: « Je suis la mort! Suis-moi, c'est ton tour! »* [11]. — *Та ще й балакає повільно і таким замогильним голосом, наче ось-ось тобі скаже: «Я — смерть! Тепер твоя черга, йди за мною!»* [1: 85–86].

Іноді перекладацькі трансформації відбуваються на лексико-фразеологічному рівні, коли перекладач зберігає прагматичну відповідність між вихідним і цільовим текстами

завдяки заміні синтаксичної одиниці на фразеологізм для надання яскравої образності фрагменту, коли героїня роздумує з іронією чи навіть зі зневагою над назвою ліцею, де вона вчиться, не добираючи пристойних слів у ймовірній розмові:

«*Hé! Toi là! C'est qui Louis Blanc?*» *» Là, cet enfoiré, je le regarderais droit dans les yeux et je lui dirais à cette racaille de bac à sable qui croit m'impressionner: « Journaliste, socialiste, réformiste... » Et avec l'accent américain en plus, comme dans les films en VO qu'on allait voir en classe d'anglais. Ça te la coupe, hein? Même si t'es pas circoncis, espèce de bouffon* [11].

«*Гей, ти! Ану скажи, хто такий Луї-Блан?*» А я гляну тому засранцеві просто у вічі — ач, хотів мене підкусити, собака такий! — і відчиркну: «*Журналіст, соціаліст, реформіст...*» Та ще й із американським акцентом, як у тих фільмах, що їх ми дивилися на уроках з англійської. А що, з'їв облизня? *Гляди ж язика не проковтни, йолоне!* [1: 116].

На відтворення іншого елізійованого займенника *j'* [je] Л. Кононович застосовує також різні прийоми перекладу. Наведемо приклад трансформації речення, компонентом якого є елізійована лексема *j'*, в українському перекладі: «*J'suis pratiquement au tiers de ma vie et j'ai rien fait. Que dalle...*» [11]. — «*Я прожив третину свого віку і нічого не зробив. Нічогосінько!*» [1: 78].

Як бачимо цей епізод втратив своє оригінальне знижено-розмовне маркування, що зменшує адекватність сприйняття його читачем.

Інший приклад ілюструє нівелювання емотивного навантаження речення у перекладі, оскільки знижено маркована вставна одиниця *j'veux dire* передається нейтральним, «беземоційним» виразом «*я хочу сказати*»:

«*De toute façon, j'veux dire, à quoi ça sert de vivre? J'ai pas encore de seins, mon acteur préféré est homosexuel, y a des guerres sans but et des inégalités entre les gens et la cerise sur le gâteau: Hamoudi fricote avec Lila et ne m'en dit pas un mot! Hein... J'ai raison, on a des vies de merde...*» [11].

«*Принаймі я хочу сказати: а що доброго у цім житті? Цицьки в мене ще не вирости, мій улюблений кіноактор виявився гомосексуалістом, скрізь точаться нескінченні війни, поміж людьми немає рівності, а тут на тобі: Гамуді зв'язався з Лілою, а мені і словом не обмовився про це! Так отож... Я маю рацію, життя — це гівно...*» [1: 104].

Водночас перекладач певною мірою компенсує втрату розмовного заряду фрагменту, використовуючи розмовно-еспресивну лексему «*цицьки*», замість нейтральної «*seins*».

Для мовлення українців характерним є випущення підмета у реченні, що вдало використав Л. Кононович для адекватного відтворення елізійованих *t' i' j'* у тексті перекладу із збереженням зниженості першотвору, насиченого яскраво образними різнорегистровими одиницями мови французької молоді:

Il a intérêt à m'inviter à son mariage Hamoudi. S'il m'invite pas, j'le balance aux keufs... Non, j'rigole. Ça c'est trop grave. Y a un mec dans le quartier qui avait donné ses potes aux flics. Depuis il se fait persécuter et les types dans la cité l'appellent « le harki ». Moi, je suis pas une pourrave. Le pauvre type, sa réputation de traître va le suivre tant qu'il restera à la cité du Paradis. Ici, il suffit que tu fasses un truc un peu mal vu et c'est fini pour toi. T'es catalogué jusqu'à la mort [11].

Цікаво, чи запросить він мене на весілля. Якщо не запросить, то я закладу поліції всі його діла з наркотою... Жартую. Це надто вже серйозно. Був у нас один чоловік, що закладав своїх корефанів. Його почали переслідувати, а в містечку його прозвали «гаркі»,

себто зрадник. Я не зрадниця. А той бідолаха скільки житиме в Параді, стільки й матиме репутацію донощика. У нас варто лише вчинити щось негарне, і гаплік. До самої смерті не відмиєшся [1: 125].

Наведемо приклади елізійовного займенника «*qui*» [*qui*], при перекладі якого відбуваються часткові втрати змістової і формальної інформації:

1) *C'était limite si j'avais pas eu envie de compter chaque grain du paquet pour être bien sûre que, grâce à moi, y a plein de Somaliens qu'allaient pas mourir de faim* [11]. — Бракувало тільки, щоб я почала рахувати, скільки тих зернин у торбині, аби впевнитися, що завдяки мені уникла голодної смерті ціла купа сомалійців [1: 27].

2) *Ça me rappelle que quand même, y a des gens qu'ont besoin de moi, et ça fait du bien* [11]. Все воно нагадало мені, що такі є на світі люди, котрим ти потрібна, й це добре [1: 54–55].

Отже, аналіз теоретичних та ілюстративних джерел доводить домінування тенденції до неперекладності елізійованих форм французького зниженого розмовного мовлення в українському мовному просторі, що призводить до втрат різноаспектно маркованої емотивно-зарядженої змістової та формальної інформації у тексті перекладу, а також до зменшення ступеня адекватності сприйняття французького перекладного твору реципієнтом.

Водночас, зіставлення першотвору й українського перекладу роману Ф. Ген «Завтра кайф», наповненого одиницями сучасного молодіжного мовлення, в тому числі й фонетично та орфографічно маркованими (усічення, елізія, верлан та ін.) уможливорює висновки про необхідність застосування прийомів лексичної, морфологічної і синтаксичної трансформацій та контактної і дистантної компенсацій.

Перспективними видаються дослідження стратегій відтворення окремих структурно маркованих елементів французького розмовного мовлення в українському перекладному дискурсі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ген Фаїза. Завтра кайф / Фаїза Ген. — Львів: Кальварія, 2009. — 144 с.
2. Дмитриева Е. Г. Фольклоризмы как третья семиологическая система при переводе баллад Д. Китса / Е. Г. Дмитриева // Материалы докладов XIV Международной конференции студентов, аспирантов и молодых ученых «Ломоносов» / [Электронный ресурс]. — Режим доступа: www.lomonosovmsu.ru/archive/Lomonosov_2007/10/Dmitrieva.pdf.
3. Завальнюк Л. В. Принцип економії в німецькій розмовній мові / Л. В. Завальнюк // Мовні і концептуальні картини світу. — К.: ВПЦ «Київський університет», 2011. — Вип. 33. — С. 183–187.
4. Милеева Н. М. Некоторые лексико-фонетические особенности современного английского языка / М. Н. Милеева // Вестник гуманитарного факультета Ивановского ГХТУ. — Иваново, 2006. — Вип. 1. — С. 140–145.
5. Нелюба А. М. Експліцитна й імпліцитна економія в словотвірній номінації української мови: автореф. дис... д-ра філол. наук / Нелюба Анатолій Миколайович; Ін-т укр. мови НАН України. — К., 2008. — 33 с.

6. Нелюба А. М. Прихована економія в словотвірній системі української мови (найзагальніші зауваги) / А. М.: Нелюба // Лінгвістичні студії: зб. наук. пр. / Донецький нац. ун-т; наук. ред. А. П. Загнітко. — Донецьк: ДонУ, 2011. — Вип. 23. — С. 62–67.
7. Халевина С. Н. Явления элизии и редукции в современном немецком языке / С. Н. Халевина // Вестник МГОУ. — Серия «Лингвистика». — № 1. — М.: Изд-во МГОУ, 2010. — С. 200–205.
8. Alic L. Le langage des médias: unité dans la diversité / L. Alic. — С. 789–799. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.upm.ro/facultati_departamente/stiinte_litere/conferinte/situl_integrare_europeana/Lucrari3/franceza/Liliana%20Alic.pdf.
9. Bourdieu P. Ce que parler veut dire: L'économie des échanges linguistiques / Pierre Bourdieu. — P.: Fayard, 1982. — 243 p.
10. Goudaillier J.-P. Comment tu tchatches. Le Dictionnaire du français contemporain des cités / Jean-Pierre Goudaillier. — P.: Maisonneuve & Larose, 1998. — 264 p.
11. Guène Faïza. Kiffé kiffé demain / Faïza Guène [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ua.bookfi.org/book/1326157>.
12. Kalmbach J.-M. Les procédés de transcription de la langue parlée / J.-M. Kalmbach // Kalmbach J.-M. La grammaire du français langue étrangère pour étudiants finnophones [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://research.jyu.fi/grfle/588.html>.
13. Martinet A. Economie des changements phonétiques: traité de phonologie diachronique / André Martinet. — Berne: Francke, 1955. — 396 p.
14. Niang M. F. De l'autre coté du periph': Les lieux de l'identité dans le roman féminin de banlieue en France / Niang Mame Fatou: Dissertation. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://etd.lsu.edu/docs/available/etd-06062012-150754/unrestricted/NiangDiss.pdf>.
15. Oberg A. Traduire l'argot français contemporain. Une étude de *Kiffé kiffé demain* et sa traduction en suédois / Anette Oberg: Magisteruppsats. — Hostterminen, 2011. — 30 p.

Надійшло до редакції 31.05.2014.

Билас А. А., канд. філол. наук, доц.

Прикарпатський нац. ун-т імені Василя Стефаника, Івано-Франківск

ЭЛИЗИЙНОСТЬ СНИЖЕННОЙ РАЗГОВОРНОЙ РЕЧИ КАК ПЕРЕВОДЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА (НА МАТЕРИАЛЕ РОМАНА Ф. ГЕН «ЗАВТРА КАЙФ»)

Статья посвящена элизийности сниженной разговорной речи как переводческой проблемы. Рассмотрен вопрос переводимости французских элизийных сниженных разговорных единиц в переводе. Проанализированы способы и приемы воспроизведения элизийного эмотивно заряженного разговорного компонента французского художественного текста в украинском переводе.

Ключевые слова: *сниженная разговорная речь, элизийность, перевод, трансформации, компенсация, воспроизведение.*

Bilas A., PhD., associate professor

Vasyl Stefanyk Prycarpathian National University, Ivano-Frankivsk

ELISION IN LOW COLLOQUIAL LANGUAGE AS A TRANSLATION PROBLEM (BASED ON THE NOVEL “KIFFE KIFFE TOMORROW” BY F. GUENE)

The article deals with the elision in low colloquial language as a translation problem. The matter of translatability of French elided low colloquial words is examined. The ways and methods of rendering the elided emotionally charged colloquial component of French fiction text in the Ukrainian translation are analysed.

Keywords: *low colloquial language, elision, translation, transformation, compensation, rendering.*

УДК 81⁷25.111.001.4:658 (045)

Васильченко О. В., аспірантка

Національний авіаційний університет, Київ

ПЕРЕКЛАД АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ТЕКСТАХ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ

Стаття присвячена вивченню проблем перекладу термінів, що функціонують в текстах зовнішньоекономічних документів.

Ключові слова: *дискурс, терміни, скорочення, спеціальна лексика, переклад.*

Діловий дискурс англomовних офіційно-ділових документів формувався протягом багатьох століть і це дає нам змогу говорити про існування цілісної системи зі своєю специфікою. На сьогоднішній день, спілкування та взаєморозуміння між представниками різних країн неможливе без перекладу документів ділового дискурсу.

Дискурс в цілому можна уявити як мову в мові, що відповідає потребам професійної спільноти, має власний словник і граматику. Мова зовнішньоекономічних контрактів є чіткою, логічною, стереотипною, офіційною, в залежності від змісту, характеру та призначення. У відповідності до мети та тематики контрактів перекладач вибирає певні мовні засоби.

Розглядаючи лексичну систему зовнішньоекономічних документів, слід зазначити, що основну проблему тут становить переклад та ідентифікація термінів. До основних ознак термінів відносяться: прагнення до максимальної однозначності, спеціалізованість, точність позначення. Перекладати термін слід за вимогами, що виходять з його тяжіння до інформативності, відсутності синонімів (С. Влахов, Т. Р. Кияк, А. В. Паршин). Також побутує думка, що терміни мають тенденцію до розмовності та детермінологізації, що також слід враховувати при перекладі (В. І. Карабан, С. Влахов, С. Флорин).

Характерною рисою термінів, як лексичних одиниць є те, що, по-перше, значення термінів встановлюється в процесі свідомо передбачуваної домовленості, яка є результатом співпраці лінгвістів та фахівців відповідної галузі і закріплюється держстандар-

© О. В. Васильченко, 2014